

• Kees Fieggen

ZONEN VAN GOD en **‘Abba, Vader’**

In het NT worden gelovigen zowel kinderen van God als zonen van God genoemd¹. Wat betekent het onderscheid tussen kinderen en zonen? We kijken hiernaar in zowel Galaten als Romeinen. Opmerkelijk is dat we alleen in deze gedeelten over het zoonschap vinden dat we Abba, Vader mogen roepen. In Efeze 1:5 wordt ook over zoonschap gesproken². Wat betekent dat zoonschap en wat is het verband met 'Abba, Vader'?

De wet als tuchtmeester (Galaten 3:22-24)

In Galaten 3:15 spreekt Paulus over de belofte die aan Abraham en zijn zaad werd gegeven. In essentie is dit zaad Christus, maar de belofte geldt ook voor ons die God geloven (Gal.3:7), omdat Christus voor ons stierf en ons bevrijdde van de vloek van de wet (Gal.3:13). Het doel van de wet is om te onthullen wie we van nature zijn: we zijn zondaars omdat we afstammen van Adam. We kunnen als natuurlijke mensen de wet niet gehoorzamen: de wet zal ons veroordelen, ze zal ons vertellen wat we moeten doen - zonder ons de kracht en de mogelijkheid te geven om dat daadwerkelijk te volbrengen.

Als Paulus in 3:22-24 over 'wij' spreekt, gaat het over de mensheid die onder de heerschappij van de zonde staat (vers 22), die gevangen gehouden wordt door de wet (vers 23). De wet was onze tuchtmeester *totdat* Christus kwam. Merk op dat Paulus drie keer - in vers 22, 23 en 24 - over geloof spreekt. Eerst was het een *belofte* die gegeven moest worden aan degenen die geloven (vers 22), daarna werd het *geopenbaard* (vers 23), en vervolgens lezen we in vers 24 dat we *gerechtvaardigd* kunnen worden door geloof.

Zonen van God door geloof (Galaten 3:25-26)

Als Paulus zegt dat het geloof gekomen is, spreekt hij over bedelingen. Geloof is er altijd geweest - Abel offerde door geloof en Abraham werd door geloof gerechtvaardigd. Maar nu is de bedeling van de wet voorbij, omdat Christus is gekomen. De wet is niet langer nodig, we staan niet meer onder de tuchtmeester, maar we zijn *zonen van God* geworden door het geloof in Christus Jezus.

Voor de Romeinen in de tijd van Paulus was het zoonschap zeer bekend. Zolang je nog maar een kind was, had je geen verantwoordelijkheden en werd je - soms behoorlijk hardvochtig - opgevoed om zoon te worden, om erfgenaam van het huis te worden. Het werd ook wel *adoptie* genoemd, omdat je in een Romeins

¹ Helaas maken SV en HSV dit onderscheid niet, de KJV doet dat wel in Romeinen en niet in Galaten en Efeze. Vertalingen als de ESV, de NKJV, de NBG en de Telos maken dit onderscheid in beide brieven.

² Zoonschap is letterlijk 'positie van zonen' en wordt ook wel met 'adoptie' vertaald.

huishouden zelfs als zoon geadopteerd kon worden als je geen *geboren* kind van de vader was - soms werd zelfs een slaaf vrijgelaten en vervolgens als zoon geadopteerd. Dit moment van adoptie was een bijzondere gebeurtenis, reden voor een feest.

Denk eens na over deze grote verandering: God ziet ons niet als louter *kinderen* (als we vanuit het geloof leven) maar als *zonen*, als degenen die kunnen delen in Zijn plannen, als degenen die verantwoordelijkheid kunnen dragen, aan wie niet verteld hoeft te worden 'doe dit, doe dat niet', die niet meer volgens regels leven, maar dicht bij de Vader - en natuurlijk naar Zijn wil.

Geen onderscheid (Galaten 3:27-29)

De doop laat zien wat er is gebeurd: omdat je in Christus bent gedoopt, ben je één met Christus, je hebt Christus aangedaan. Hij is dus jouw nieuwe identiteit. In 2:20, lezen we dat we met Christus gekruisigd zijn, dus het is niet langer 'ik' die leef, maar Christus die *in mij* leeft. De oude mens stierf aan het kruis, is geschiedenis (of: zou dat moeten zijn!), en de nieuwe mens (dat is Christus) leeft in mij. Dus als we willen weten wat het is om een zoon van God te zijn, kijken we naar Hem, hoe Hij als Zoon van God op aarde leefde. Hij was God Zelf toen Hij mens werd, en als mens was Hij totaal afhankelijk van de Vader. Hij keek altijd naar de Vader om te weten wat Hij moest doen, waar Hij heen moest en wanneer. Dat is wat we lezen in Johannes 5:19: *de Zoon kan niets uit Zichzelf doen, dan wat Hij de Vader ziet doen; want wat Hij ook doet, dat doet de Zoon ook.* En Hij zei ook dat het *Zijn voedsel was om de wil van de Vader te doen* (Johannes 4:34).

Die nieuwe identiteit en dat zoonchap geldt voor alle gelovigen, zonder onderscheid. Een Jood kon God danken dat hij geen heiden, slaaf of vrouw was, maar deze verschillen tellen niet meer mee in ons leven als christenen, dat wil zeggen in onze persoonlijke relatie met de Vader. Niemand is belangrijker of staat dichterbij de Heer dan wie dan ook - tenminste, als je christen bent.

Disclaimer

Slaven bleven slaven in de tijd van Paulus, Joden bleven Joden en mannen en vrouwen bleven - en blijven - verschillend. De verschillen tussen mannen en vrouwen horen bij de scheppingsorde en tellen in de gemeente nog steeds mee als het gaat om verantwoordelijkheden - daar is Paulus heel duidelijk over in 1Timotheüs 2:8-15 en 1Korinthe 14:34,35. We mogen Galaten 3:28 niet uitspelen tegen die andere teksten. Kinderen moeten nog steeds hun ouders gehoorzamen en slaven hun meesters,

vrouwen dienen nog steeds onderdanig te zijn aan hun man en mannen moeten hun vrouwen liefhebben. En in de gemeente gelden duidelijke regels. Houd altijd de context in gedachten en het doel van een bepaald Schriftgedeelte voordat je conclusies trekt. In ons vers gaat het om onze relatie met de Heer, met de Vader. In Zijn ogen is niemand belangrijker dan een ander: wij zijn van gelijke waarde voor de Heer, zijn allemaal zonen van de Vader - door geloof! Omdat wij zonen zijn en Christus toebehoren, zijn wij Abrahams zaad en erfgenamen volgens de belofte. We hebben allemaal een hoge positie gekregen - in Christus!

Onmondige erfgenamen (Galaten 4:1-5).

Je kunt erfgenaam zijn, maar als je nog kind bent, ben je niet veel meer dan een slaaf. In naam ben je heer over alles, want de erfenis is van jou, is jou beloofd. Maar als kind kun je de verantwoordelijkheid daarvoor nog niet dragen: je moet volwassen worden om je erfenis daadwerkelijk te kunnen ontvangen. Zolang je een kind bent, sta je onder voogdij, onder voogden en rentmeesters. Je lijkt daarin op een slaaf.

Paulus zegt hier dat wij mensen kinderen zijn, gebonden aan de elementen van de wereld - dat zijn de principes die in de wereld gelden. Het algemene principe in de wereld is dat je je weg naar de hemel moet verdienen door het goede te doen (wat dat ook mag zijn). Dat is de positie van een slaaf. Voor een goed begrip van het beeld dat Paulus hier gebruikt, moeten we in gedachten houden dat hij in deze verzen niet over *kinderen van God* spreekt: hij heeft het over de onvolwassenheid en onmondigheid van de mens in het algemeen.

Het grote keerpunt kwam toen God Zijn Zoon stuurde om ons te bevrijden van die onmondigheid, deze slavernij, van de do's en don'ts van deze wereld. Hij droeg niet alleen onze zonden - en de straf daarvoor - op het kruis, maar gaf ons tevens een nieuwe positie: wij zijn door God Zelf als zonen aangenomen.

Kinderen en zonen (Romeinen 8:14-16)

Voordat we kijken naar Galaten 4:6,7 kijken we eerst naar de paralleltekst in Romeinen 8. Daarin heeft Paulus het over kinderen van God en over zonen van God. Als je de Heer Jezus aanneemt, word je een kind van God door opnieuw geboren te worden (Joh.1:12,13) - uit water en Geest, zoals Jezus tegen Nicodemus zei (Joh.3:5). Het water staat voor het Woord van God (Jak.1:18). Als kind van God heb je nieuw leven ontvangen, ben je uit God geboren. Dat is een eeuwige waarheid, die niet ongedaan gemaakt kan worden. De Geest getuigt met onze geest dat je een kind

van God bent (Rom.8:16). Maar een zoon handelt op een volwassen manier, laat zich leiden door de Geest - net zoals Jezus in totale afhankelijkheid van de Vader leefde en op elk moment door de Geest werd geleid. In Romeinen 8:14 lijkt Paulus een voorwaarde te stellen om een zoon van God te kunnen zijn, terwijl hij dat in Galaten niet doet.

Vanwaar dit verschil - of is het eigenlijk dezelfde waarheid? In Galaten vertelt Paulus ons dat we volwassen moeten worden en niet terugvallen in rituelen. In Romeinen 8 gaat het meer om onze onmogelijkheid om naar de Wet te leven: de Wet is zwak door het vlees. In beide gevallen is het leven door de Geest de oplossing: we dienen te beseffen dat we door God als zonen zijn aangenomen en dat we door de Heilige Geest kunnen worden geleid en zo naar Gods wil en gedachte kunnen leven. Leef niet meer als een onmondige, maar als een zoon van God - word zoals de Heer Jezus, zoals Hij op aarde in volkomen afhankelijkheid van de Vader leefde. Dat kunnen we omdat we Geest van het zoonschap hebben ontvangen.

De Geest van het zoonschap

Wij (wedergeborenen) zijn niet alleen kinderen van God, maar we hebben ook de Geest van Adoptie ontvangen, de Geest van zoonschap. Dat betekent dat we niet *naar wet* leven, maar in een persoonlijke en levende relatie met onze hemelse Vader. Let wel: dat betekent niet dat er geen regels voor ons zijn - we hebben heel wat instructies gekregen en zijn als het goed is van harte gehoorzaam geworden aan het onderricht dat we hebben ontvangen (Rom.6:17). De Geest van Adoptie is de Geest van Jezus, de Zoon van de Vader (Galaten 4:6). Let nu op wat deze Geest doet: Hij *roept* uit: "Abba, Vader!" Wat betekent dat? In deze tijd lees je nogal eens dat 'Abba' zo iets als 'Papa' betekent. Maar het is de vraag of dat wel klopt, of we zo goed begrijpen wat er is bedoeld. Het woord *Abba* komt buiten de Bijbel o.a. voor in bepaalde juridische Joodse teksten, wordt door volwassen kinderen gebruikt bij het opeisen van de erfenis van hun overleden vader.

Sterk geroep (en tranen)

Merk ook op dat we zowel in Rom.8:15 als in Gal.4:6 lezen dat de geest van het zoonschap (of: de Geest van zijn Zoon) *roept*. Om te weten wat dat betekent, moeten we naar de eerste roep van "Abba, Vader" gaan - dat riep Jezus in Zijn doodsangst in de hof van Gethsemane. Alleen in Markus 14:36 lezen we dat Hij 'Abba, Vader' heeft geroepen, in Lukas 22:44 lezen we dat Hij in zware strijd raakte. Markus en Mattheüs vertellen ons dat Hij drie keer heeft gebeden en dat Hij aan de discipelen vroeg of ze (zelfs) niet één uur met Hem konden waken. Het was geen simpel gebed, Hij

was niet in een paar zinnen klaar met bidden. De overgave aan de wil van de Vader kostte zware strijd, duurde mogelijk uren. In Hebr.5:7 lezen we dan ook over *sterk geroep en tranen*. Het lijkt me al met al niet teveel gezegd als ik concludeer dat Hij 'Abba, Vader' heeft *geroepen*.

Een schreeuw vanuit het hart

Het gebruik van Abba is niet voor zuigelingen, maar houdt wel verband met intimiteit. Het is een schreeuw van het hart, niet een woord dat we rustig en kalm uitspreken of alleen maar een lief woordje. Het lijkt in de Schrift een woord te zijn dat we 'roepen' - of 'uitroepen' - zoals Jezus deed in de moeilijkste omstandigheden en zoals we dat ook in Galaten en Romeinen vinden.

Zo heb ik het de laatste tijd - sinds ik dit ontdekt heb - ook gebruikt: als ik ergens mee worstelde in het gebed, dingen moeilijk vond, vond ik het logisch en toepasselijk om zo als *zoon van God* mijn Hemelse Vader aan te roepen. Daar hoorde naar mijn idee dan gelijk ook bij dat ik Zijn weg zou accepteren, me aan Hem zou onderwerpen. Als we in moeilijke situaties terecht komen, kunnen we uitroepen: 'Abba, Vader, help mij alstublieft en laat mij zien hoe ik moet handelen' - en Hij zal er zijn om ons te helpen en te sterken, ook om te aanvaarden wat Hij op mijn weg brengt. Hij wil ons leiden door Zijn Heilige Geest en door Zijn Woord - en Hij wil dat we ons als volwassen zonen gedragen, die van harte Hem gehoorzamen, ook als het moeilijk wordt.

Conclusie

Wij christenen zijn niet alleen kinderen van God (door wedergeboorte), maar we hebben ook verantwoordelijkheid gekregen, zijn als zonen aangenomen - zijn zelfs van tevoren daartoe bestemd (Ef.1:5). Die positie van zonen geldt voor ons allemaal, er is daarin zelfs geen verschil tussen man en vrouw. Een zoon van God wandelt niet in angst, handelt niet volgens een stel regels en probeert niet hard om zijn zaligheid te verdienen. Een zoon wandelt niet ver van de Heer, maar dicht bij de Vader. En een zoon vraagt niet hoe ver hij kan gaan, hij wil niet afdwalen van de weg van de Vader, is van harte gehoorzaam aan het hele onderricht in Gods Woord. Hij zal willen wandelen in de goede en volmaakte wil van God, zelfs als dat een zware weg zal blijken te zijn - dan zal hij *Abba, Vader* roepen en zich overgeven aan Gods wil. Laten we als zonen wandelen!